

Handläggare
Anna Persson
08-508 87 651**Till**
Kommunstyrelsen

En förbättrad förpackningsinsamling – nya roller för kommuner och producenter. Svar på remiss

Remissen

Kommunstyrelsen har inkommit med en remiss gällande en promemoria om en förbättrad förpackningsinsamling.

Miljödepartementet har tagit fram promemorian som innehåller förslag till nya bestämmelser i syfte att förbättra insamlingen av förpackningsavfall, främst genom nya och tydligare roller för kommuner och producenter. Det föreslås ett utökat producentansvar för förpackningar och nya roller för kommuner och producenter.

Förslaget innebär att det ekonomiska ansvaret för insamling och behandling av förpackningsavfall ska hamna på producenter, genom anlidade producentansvarsorganisationer. Kommuner och producentansvarsorganisationer ska ansvara för det operativa gällande insamling av förpackningsavfallet. Kommunerna ska ansvara för insamling vid hushållen och insamling från verksamheter vars avfallshantering är samlokaliserad med hushållens i flerbostadshus och på allmän plats medan producenterna ska ansvara för insamling av förpackningsavfall från de yrkesmässiga verksamheterna. Kommunerna tar därmed över det operativa ansvaret för insamlingen från hushåll och verksamheter vars avfallshantering är samlokaliserad med hushåll. Kommunerna ska lämna över det insamlade förpackningsavfallet till producentansvarsorganisationerna och därmed upphör kommunens ansvar för avfallet. Kommuner ska även samla in utsorterat förpackningsavfall i utomhusmiljöer, där det uppstår i betydande omfattning, på producentansvarsorganisationernas bekostnad.

De vanligast förekommande förpackningsslagen ska samlas in fastighetsnära. Övriga förpackningsslag ska samlas in på

lättillgängliga platser. Nya utsorteringskrav ska införas som innebär att förpackningen ska särskiljas från innehållet.

Verksamheter ska, utan avgift, kunna lämna sitt avfall på en mottagningsstation i sin kommun oavsett volym och frekvens. Producentansvarsorganisationerna ska ta hand om avfallet. Den största producentansvarsorganisationen (utifrån dess marknadsandelar) ska ordna minst en mottagningsplats i varje kommun för insamling från övriga verksamheter. Den organisationen har därmed det operativa ansvaret och blir även ansvarig för att informera verksamheterna om insamlingen. Den producentansvarsorganisation som ansvarar för mottagningsplatserna ska få ersättning från övriga organisationer.

Naturvårdsverket ska se till att producentansvarsorganisationerna rättvist tilldelas det insamlade förpackningsavfallet från kommunerna utifrån organisationernas marknadsandelar per materialslag. En avgift ska betalas från organisationerna till kommunerna och Naturvårdsverket för att finansiera dess verksamhet. Infasning av kommunerna i det nya systemet föreslås ske i tre etapper 2024–2026.

Marknadsdrivna system för insamling från verksamheter ska precis som i dag kunna verka parallellt men vara skyldiga att lämna in en mer omfattande anmälan till Naturvårdsverket. Det ska styrkas att dessa system bidrar till en bättre materialåtervinning av det aktuella materialslaget jämfört med producentansvarsorganisationernas system.

Nuvarande tillståndskrav för insamlingssystem ersätts av en mindre omfattande godkännandeprövning. När en producentansvarsorganisation är godkänd ställs krav på att ställa säkerhet och att offentliggöra uppgifter om bl.a. vilka producenter som har anlitat organisationen, avgifter, återvinning och hur organisationen når upp till materialåtervinningsmål.

Den nya regleringen införs i en ny förordning om producentansvar för förpackningar. I miljöbalken införs nya bemyndiganden och en bestämmelse om skyldighet för producentansvarsorganisationer att ersätta den producentansvarsorganisation som ansvarar för insamling av förpackningsavfall från verksamheter.

Exploateringskontorets synpunkter

Exploateringskontoret ser positivt på att ett större ekonomiskt ansvar läggs på producenterna och att systemet för förpackningsinsamling förbättras. Det är ett viktigt steg mot en ökad återvinning och mer cirkulära flöden i samhället. Förslaget förväntas medföra positiva miljömässiga konsekvenser, så som en minskad förbränning, ökat resursutnyttjande och minskade koldioxidutsläpp. Som helhet bidrar det till en ökad samhällsekonomisk nytta.

Förslaget med en utbyggd fastighetsnära insamling och insamling på allmän plats där det ofta uppstår förpackningsavfall anses vara ett angeläget steg mot ett mer cirkulärt samhälle. Det bidrar även till en minskad nedskräpning och en mer trivsamt utemiljö.

Exploateringskontoret kan konstatera att det är viktigt att återvinningsstationer/insamlingsplatser för förpackningsavfall i största möjliga mån placeras där avfallet faktiskt uppstår på allmän plats, och inte bara på platser där mark enkelt har kunnat upplåtas, ex vändplaner, parkeringsplatser och liknande.

Ytor för insamling av förpackningsavfall på allmän platsmark kan komma att konkurrera med annan tänkt markanvändning och intressen som ska tillgodoses, exempelvis masshanteringsytor eller liknande.

Kontoret ser fördelarna med att kommunerna, som huvudman för allmänna platser, får rådighet över utplacering av insamlingskärl. Kommunerna har bättre översikt över var avfall produceras och vilka platser som lämpar sig för att ställa upp insamlingskärl på allmänna platser än vad producenterna har.

Det bör säkerställas att den ekonomiska compensationen som kommunerna ska erhålla från producenterna är tillräcklig för insamlingen av avfallet genom väl genomförda konsekvensanalyser.

Exploateringskontoret anser att redan vid tillverkning av förpackningar bör producenter verka för att de kan tas omhand på ett bra sätt ur ett livscykelperspektiv. Det läggs i dagsläget mycket resurser på insamling av förpackningar. Kontoret ser därför ett behov av en ökad efterfrågan på återvunnet och återanvänt material.

Slut

Johan Castwall
Förvaltningschef

Göran Carlberg
Avdelningschef

Anders Johnson
Enhetschef